

EUROOPA KOHTU OTSUS

16. juuli 1992*

Mitteresidendist veoettevõtjate juurdepääs siseriiklikule maanteeveole

[...]

Kohtuasjas C-65/90,

Euroopa Parlament, esindajad: jurist Jorge Campinos, keda abistas õigusnõunik Roland Bieber ning õigustalituse liige Johann Schoo, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Euroopa Parlamendi peasekretariaat, Kirchberg,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Nõukogu, esindajad: jurist Jean-Claude Piris ning õigustalituse liige Jill Aussant, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o Xavier Herlin, Euroopa Investeerimispannga õigusdirektoraadi asedirektor, 100 boulevard Konard Adenauer,

kostja,

mille esemeks on EMÜ asutamislepingu artikli 173 alusel esitatud hagi nõukogu 21. detsembri 1989. aasta määruse (EMÜ) nr 4059/89, millega kehtestatakse tingimused, mille kohaselt mitteresidendist veoettevõtjad võivad osutada liikmesriigis siseriikliku maanteeveo teenuseid (EÜT 1989, L 390, lk 3), tühistamiseks,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed Joliet, F. A. Schockweiler, F. Grevisse ja P. J. G. Kapteyn, kohtunikud G. F. Mancini, C. N. Kakouris, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Díez de Velasco ja M. Zuleeg,

kohtujurist: M. Darmon,

kohtusekretär: kohtusekretäri abi J. A. Pompe,

kuulanud ära suuliseks menetluseks koostatud ettekande,

---

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

kuulanud 8. jaanuari 1992. aasta istungil ära poolte suulised märkused,
kuulanud 26. veebruari 1992. aasta istungil ära kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

1. Euroopa Kohtu kantseleisse 14. märtsil 1990. aastal saabunud hagiavaldusega taotles Euroopa Parlament EMÜ asutamislepingu artikli 173 alusel nõukogu 21. detsembri 1989. aasta määruse (EMÜ) nr 4059/89, millega kehtestatakse tingimused, mille kohaselt mitteresidendist veoettevõtjad võivad osutada liikmesriigis siseriikliku maanteeveo teenuseid (ELT 1989, L 390, lk 3), tühistamist.

2. Nimetatud määrusega, mis põhineb EMÜ asutamislepingu artiklil 75, viidi sisse ühenduse kabotaažikvoot, mis koosneb 15 000-st kabotaažiloast, millest igauks kehtib kaks kuud (artikli 2 lõige 1). Kirjeldatud kvoodid jaotatakse erinevate liikmesriikide vahel vastavalt määrale, mis määratakse kindlaks ja mida suurendatakse koosõlas liikmesriikide siseriikliku maanteeveo keskmiste arengutendentsidega (artikli 2 lõiked 3 ja 4). Transpordi siseturu tõsise häire korral teatud geograafilises piirkonnas kabotaaži tõttu võib komisjon pärast liikmesriikidega konsulteerimist otsustada rakendada kaitsemeetmeid; nimetatud meetmete hulka võib kuuluda asjaomase piirkonna ajutine väljaarvamine määruse reguleerimisalast (artikli 2 lõige 5).

3. Vaidlustatud määrus näeb ka ette, et kui ühenduse määrustes ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse kabotaažveole vastuvõttavas liikmesriigis kehtivaid õigusnorme, mis puudutab järgmisi valdkondi: veolepingut reguleerivad hinnad ja tingimused, maanteesõidukite mass ja mõõtmed, teatavate kaubaliikide veo kohta kehtivad nõuded, sõidu- ja puhkeaeg ning veoteenuste käibemaks (artikkel 5). Määrus jõustus 1. juulil 1990 ning on kohaldatav kuni 31. detsembrini 1992 (artikli 9 esimene ja teine lõik). Siiski kohustus nõukogu enne 1. juulit 1992 võtma vastu määruse, mis sätestab lõpliku kabotaažisüsteemi, mis jõustub 1. jaanuaril 1993 (artikli 9 kolmas lõik).

4. Euroopa Kohtule esitatud dokumentidest nähtub, et vaidlustatud meede pärineb komisjoni poolt nõukogule 5. detsembril 1985. aastal esitatud ettepanekust määruse kohta (EÜT 1985, C 349, lk 26), millele Euroopa Parlament andis oma arvamuse 12. septembri 1986. aasta resolutsioonis (EÜT 1986, C 255, lk 236).

5. Selle ettepaneku, mis põhineb EMÜ asutamislepingu artiklil 75, kohaselt tuleks alates 1987. aasta 1. jaanuarist lubada igal liikmesriigis asutatud ettevõtjal, kes tegeleb rendi või tasu eest kaupade maanteeveoga ning kellel on vastavas riigis luba tegutseda rahvusvahelise maanteeveo ettevõtjana, osutada siseriiklikke maanteeveoteenuseid rendi või tasu eest muus liikmesriigis; kirjeldatud tingimustes lubatakse ettevõtjal ajutiselt tegutseda seal registrijärgset või muud asukohta omamata (artikkel 1).

6. Pakuti välja, et iga ettepanekus määratletud veoettevõtja võib alates 1. jaanuarist 1987 osutada siseriiklikke maanteeveoteenuseid muus liikmesriigis kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete piiranguteta tegutsedes kahe liikmesriigi vahelise veoteenuse raames, juhul kui nimetatud vedusid ei toimu rohkem kui kaks ja need teostatakse tagasiteel kas liikmesriiki, kus käitaja asub, või liikmesriiki, kus eelnev rahvusvaheline transporditeenus algas (artikkel 5).

7. Nõukogu istungil, kus vaidlustatud määrus 21. detsembril 1989. aastal vastu võeti, muutis komisjon oma algset ettepanekut kooskõlas vastuvõetud määrusega. Nõukogu võttis määruse kooskõlas muudetud ettepanekuga vastu kvalifitseeritud häälteenamusega, konsulteerimata Euroopa Parlamendiga muudetud ettepaneku suhtes.

8. Oma hagi toetuseks väidab parlament, et jättes temaga enne vaidlustatud määruse vastuvõtmist teistkordselt konsulteerimata, on rikutud tema õigust osaleda ühenduse seadusandlikus tegevuses. Parlamendi arvates on vastavalt EMÜ asutamislepingu artiklis 75 sätestatud menetluskorrale vajalik võtta uus konsultatsioon, kuna nõukogu on komisjoni algsest ettepanekust märkimisväärselt kõrvale kaldunud.

9. Täpsemad andmed faktiliste asjaolude, kohaldatavate õigusaktide ja Euroopa Kohtule esitatud kirjalike märkuste kohta on esitatud suuliseks menetluseks koostatud ettekandes ning käesolevas otsuses käsitletakse neid niivõrd, kui see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste selgitamiseks.

Vastuvõetavus

10. Nõukogu vaidlustas hagi vastuvõetavuse kodukorra artikli 91 lõike 1 esimese punkti alusel, vaidlustades parlamendi õiguse kohtu kaudu tühistamist taotleda.

11. Oma vastuväidet põhjendades toetus nõukogu esmalt kohtuasjas 302/87 *parlament v. nõukogu* (1988) EKL 5615 („komitoloogia” kohtuasi) sedastatud põhimõtetele. Järgnevalt võttis nõukogu teadmiseks esialgse otsuse kohtuasjas C-70/88 *parlament v. nõukogu* (1990) EKL I-2041 (kohtuasi „Tšernobõli-järgne määrus”) ning esitas Euroopa Kohtu loaga esitatud lisatähelepanekutes ja kohtuistungil suulises arutamises eelnimetatul põhinevad argumendid.

12. Nõukogu väidab, et vastavalt kohtuotsusele kohtuasjas C-70/88, võib EMÜ asutamislepingu artiklis 173 sätestatud parlamendi hagemisõigust kasutada vaid erandkorral, juhtudel, kus EMÜ asutamislepingu tasakaal on ohus või kui parlamendi põhi-eesõigusi on oluliselt rikutud. Nimetatud kriteeriumid ei ole käesoleval juhul rahuldatud, kuna kohtuasi ei vaidlusta vaidlustatud meetme õiguslikku alust; veelgi enam, kohtuasi ei puuduta koostöömenetlust, vaid üksnes menetlust parlamendiga konsulteerimiseks.

13. Siinkohal on piisav meelde tuletada, et vastavalt Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas C-70/88 on parlamendi hagi nõukogu või komisjoni õigusaktide tühistamiseks vastuvõetav

juhul, kui hagi eesmärk on kaitsta parlamendi eesõigusi ning hagi aluseks on eesõiguste rikkumisel põhinevad nõuded (27. punkt) ning et parlamendi eesõiguste hulka kuulub eriti osalemine õigusmeetmete koostamisel (28. punkt).

14. Nimetatud kriteeriumide alusel tuleb hagi tunnistada vastuvõetavaks. Parlament väidab, et tema eesõigusi on rikutud niivõrd, kui võrd parlamendiga teistkordselt konsulteerimata jätmise menetluse käigus, mis viis vaidlustatud määruse vastuvõtmiseni, tähendas, et parlamenti ei kaasatud nõuetekohaselt sellise õigusmeetme koostamisel, millele kehtib vastavalt EMÜ asutamislepingu artiklile 75 nõue konsulteerida eelnevalt parlamendiga. Nõuetekohane konsulteerimine parlamendiga on üks vahend võimaldamaks parlamendil EMÜ asutamislepingus sätestatud juhtudel tõhusalt osaleda ühenduse seadusandlikus menetluses (vt nn „isoglukoosi” otsuseid kohtuasjas 138/79 *Roquette Frères v. nõukogu* (1980) EKL 3333, 33. punkt, ja kohtuasjas 139/79 *Maizena v. nõukogu* (1980) EKL 3393, 34. punkt).

15. Seega tuleb nõukogu esitatud vastuvõetavuse vastuväide tagasi lükata.

Põhiküsimus

16. Euroopa Kohtu pretsedendiõiguse kohaselt kaasneb kohustusega konsulteerida Euroopa Parlamendiga seadusandliku menetluse käigus EMÜ asutamislepingus sätestatud juhtudel nõue, mille kohaselt tuleb parlamendiga uuesti konsulteerida iga kord, kui lõplikult vastuvõetud tekst tervikuna erineb oluliselt tekstist, mille suhtes parlamendiga on juba konsulteeritud, välja arvatud juhtudel, kui muudatused vastavad sisuliselt parlamendi enda soovidele (vt otsuseid kohtuasjas 41/69 *Chemiefarma v. komisjon* (1970) EKL 661 ja kohtuasjas 817/79 *Byul v. komisjon* (1982) EKL 245).

17. Algselt komisjoni poolt välja pakutud määruse artiklis 1, mille suhtes parlament arvamust avaldas, sätestati, et igal liikmesriigis asutatud ettevõtjal, kes tegeleb rendi või tasu eest kaupade maanteeveoga ning kellel on luba tegutseda rahvusvahelise maanteeveo ettevõtjana, tuleks lubada osutada siseriiklikke maanteeveoteenuseid rendi või tasu eest muus liikmesriigis kui see, kus ettevõtja asutati. Vastavalt algse ettepaneku artiklile 3, oleks siseriiklikele transporditeenustele kohaldatud selles liikmesriigis kehtivaid õigusnorme, kus transporditeenuseid osutati, eeldusel, et nimetatud eeskirju kohaldatakse ühtmoodi nii mitteresidendist veoettevõtjatele kui siseriiklikele veoettevõtjatele.

18. Teisest küljest sätestab nõukogu poolt vastuvõetud määrus üksnes, et igal liikmesriigis asutatud ettevõtjal, kellel on luba tegutseda rahvusvahelise maanteeveo ettevõtjana, tuleks lubada ajutiselt osutada siseriiklikke maanteeveoteenuseid muus liikmesriigis (artikkel 1). Kabotaaži võib teostada üksnes ühenduse kabotaažikvoodi raames, mis koosneb 15 000-st kabotaažiloast, millest igaüks kehtib kaks kuud (artikkel 2). Lisaks on määrus kohaldatav

üksnes kuni 31. detsembrini 1992 ning nõukogu on kohustatud enne 1. juulit 1992 võtma vastu määruse, mis sätestab lõpliku kabotaažisüsteemi (artikkel 9).

19. Komisjoni algse ettepaneku ja vaidlustatud määruse võrdlusest nähtub, et ühenduse kvoodi raamidesse jääv ajutine luba on asendatud muus liikmesriigis asutatud veoettevõtjate jaoks kabotaaživabaduse põhimõttega liikmesriikides. Nimetatud muudatused mõjutavad vastuvõetud dokumendi olemust ning neid tuleb seega käsitleda kui sisulisi muudatusi. Nimetatud muudatused ei vasta parlamendi soovidele. Vastupidi, oma 12. septembri 1989. aasta arvamuses pooldas parlament liberaliseerimist, pakkudes artiklile 1 välja lisaõigu, tagamaks, et liikmesriikides, kus siseriiklike transporditeenuste osutamise lubadele kohaldatakse kvantitatiivseid piiranguid, suurendataks lubade arvu selliselt, et kui antakse välja lisalood, saaksid muudest liikmesriikidest pärit veoettevõtjad osaleda siseriiklike transporditeenuste osutamises.

20. Nimetatud muudatused, mis mõjutavad väljapakutud määruse kui terviku kava, on piisavad, et oleks nõutav parlamendiga uuesti konsulteerida; seetõttu ei ole vajalik hageja muude väidete kaalutlemine.

21. Nimetatud tingimustes, kus parlamendiga ei konsulteeritud teistkordselt EMÜ asutamislepingu artiklis 75 sätestatud seadusandlikus menetluses, on tegemist olulise menetlusnormi rikkumisega, mis toob kaasa vaidlustatud meetme tühistamise.

Tühistamise tagajärgede ajaline piirang

22. Asjaomase määruse artikli 9 kohaselt kehtib kava kuni 31. detsembrini 1992.

23. Õiguskindluse tagamise huvides ja ühenduse kabotaažisüsteemi järjepidevuse säilitamiseks on kohane kohaldada EMÜ asutamislepingu artikli 75 teist lõiku, mille kohaselt võib Euroopa Kohus sedastada, milliseid tühistatud määruse tagajärgi loetakse kehtivaks

24. Seega, tühistatava määruse sätted peaksid edasi kehtima, kuni nõukogu on pärast nõuetekohast konsulteerimist parlamendiga võtnud antud küsimuses vastu uued eeskirjad.

Kohtukulud

25. Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud. Kuna nõukogu on kohtuvaidluse kaotanud, on ta kohustatud hüvitama kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS,

otsustab:

1. Tühistada nõukogu 21. detsembri 1989. aasta määrus (EMÜ) nr 4059/89, millega kehtestatakse tingimused, mille kohaselt mitteresidendist veoettevõtjad võivad osutada liikmesriigis siseriikliku maanteeveo teenuseid.

2. Tühistatud määruse sätted kehtivad edasi, kuni nõukogu on pärast nõuetekohast konsulteerimist parlamendiga võtnud antud küsimuses vastu uued eeskirjad.

3. Mõista kohtukulud välja nõukogult.

Due

Joliet

Schockweiler

Grevisse

Kapteyn

Mancini

Kakouris

Moitinho de Almeida

Rodriguez Iglesias

Diez de Velasco

Zuleeg

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 16. juulil 1992 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

J.-G. Giraud

O. Due